

Uit de Bussumse Historie

Madam Jacoba Rauwerda (Weinthal)

Jacoba Fredrika Rauwerda werd op 3 oktober 1835 in Leeuwarden geboren. Zj was de dochter van Jurjentje Aukes Rauwerda. De naam van haar vader is, net als die van haar broer Willem, onbekend. Over moeder Jurjentje Rauwerda (geboren in 1812 te Oenkerk bij Leeuwarden) doen de wildste verhalen de ronde. Zj zou de maitresse geweest zijn van de Parj se porseleinfabrikant monsieur Lejeune en van Koning Willem III.

In 1843 trouwde Jurjentje met Benjamin Salomon Weinthal. Rond 1848 kocht het echtpaar een aantal panden op de Pj penmarkt (nu Nieuwezj ds Voorburgwal), die werden samengevoegd tot het bordeel 'Maison Weinthal'.

Jacoba Rauwerda

In het jaar NEGENTIENHONDERD NEGENTIEN,
den achtelen Juli _____ verschenen
voor ons, Amtenaar van den burgerlijken stand der gemeente Bussum: _____
Gerit Straujs
dat Lezen derlijg _____ jaren, van beroep begravenondernemer,
woonende te Amsterdam;
en Christiaan Matthien,
oud-huizen deelijg _____ jaren, van beroep gemeendebode,
woonende alhier; _____
die verklaarden, dat op den
zesden middags ten een _____ ure, binnen deze gemeente in het huis
gepenben derlijg _____ te overleden
Jakoba Rauwerda
post drie en twelvig jaren, van beroep zonder
geboorte te kenmerken, en woonende te Amsterdam, en
ongehuwde dochter van Jurjentje Aukes
Rauwerda, overleden. _____
Waaran akte, welke overeenkomstig de wet is oorgelezen. _____
De Amtenaar voornoemd,
Ch. Straujs

Dit bordeel werd het beroemdste en meeste luxueuze bordeel van Amsterdam, het Yab Yum van die tjd. Tussen 1864 en 1875 werkten er 225 meisjes. In zj n geruchtmakende roman 'Kamertjeszonde' (1898) geeft Herman Hejermans een treurige beschrijving van de seks in Weinthal. Na het overlijden van haar man in 1855 runde Jurjentje tot aan haar dood, 22 jaar later, het bordeel. Jacoba volgde haar moeder als Madam op. Jacoba woonde zelf niet in het

bordeel, maar in het huis op de Prinsengracht 845 dat jonkheer Willem van Loon voor haar had gekocht. Jacoba was de maitresse van deze telg uit het bekende Amsterdamse bankiersgeslacht. Zj n ouders keurden een huweljk tussen beiden niet goed. Na hun overlijden deed Willem Jacoba alsnog een aanzoek, maar toen wilde zj niet meer. In zj n testament liet hij desondanks vastleggen dat Jacoba tot aan haar dood een jaarlijkse toelage van 7.200 gulden zou krijgen.

In 1897 was in Amsterdam de plaatselijke politieverordening naar aanleiding van een lokaal onderzoek naar de aard en omvang van de prostitutie rond 'de huizen van ontucht' al aangescherpt. Maar de maatregelen hadden weinig effect. 'Maison Weinthal' was onder de naam 'Hotel Weinthal' gewoon klanten blijven ontvangen. Sterker nog: Weinthal bleek de spil van de binnenlandse vrouwenhandel te zijn! Ondanks hevige juridische protest van de uitbater moest dit roemruchte bordeel in 1902 onder grote publieke belangstelling de deuren sluiten.

De laatste jaren van haar leven woonde Jacoba, die zich de weduwe J.F. Rauwerda liet noemen, in een rusthuis in Bussum. Op 6 juli 1919 overleed zj in het St. Gerardus Majella Ziekenhuis.

MARGREET DE BROEKERT

Historische Kring
Bussum

Huizerweg 54 - 1402 AD Bussum
Telefoon 035 691 29 68
www.historischekringbussum.nl
hist.kring.bussum@planet.nl

Protestbriefkaart van bordeel Maison Weinthal tegen de nieuwe politieverordening (ca. 1900).

Bronnen

- Digitaal Vrouwenlexicon van Nederland (DVN), project van Huygens ING en OGC (UU)
 - 1001 vrouwen uit de Nederlandse geschiedenis red. Els Kloek. Uitg. Van Tilt, 2013
 - De Yab Yum van 1900 Annemarie de Wildt in Ons Amsterdam nr. 31 maart 2002
 - De handel in blanke slavinne Marj t n Biekendaal in 'Historisch Nieuwsblad' nr. 7/2007
- Met speciale dank aan Marj ke Valkenburg